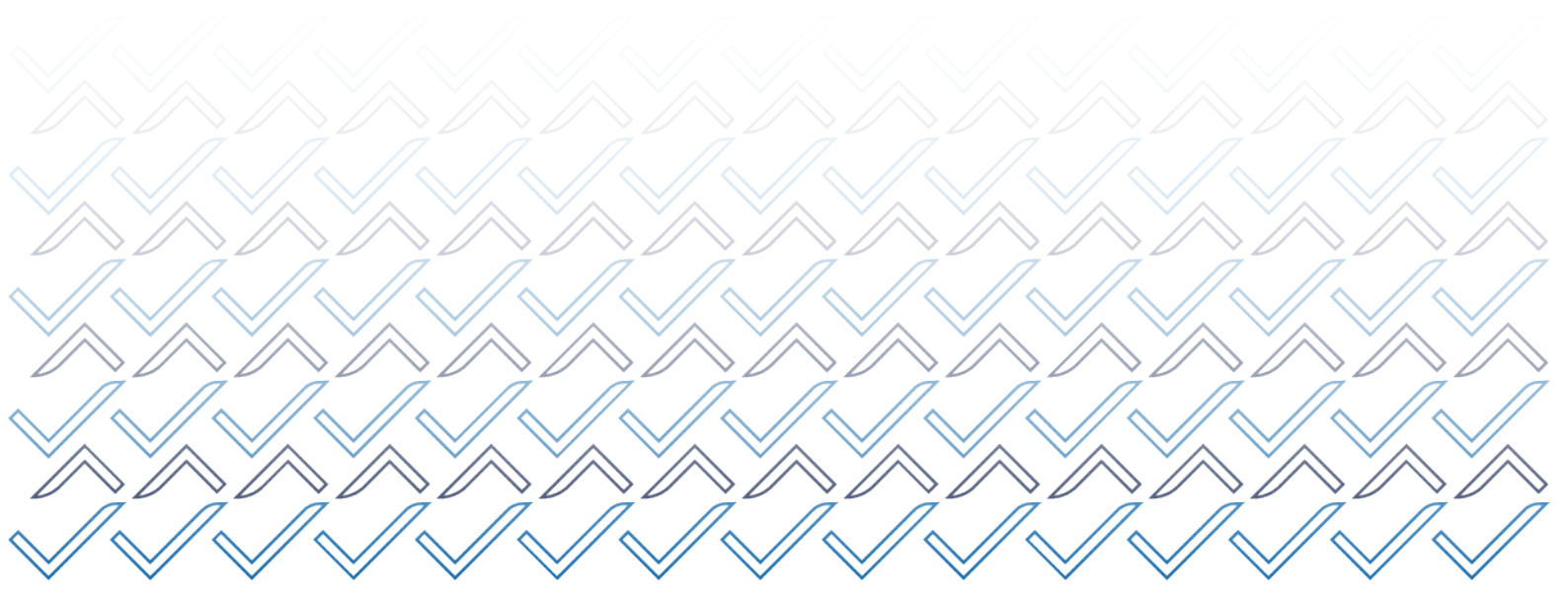

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2022 METŲ REZERVINIO (STABILIZAVIMO) FONDO FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ FINANSINIO AUDITO REZULTATAI

2023 m. rugsėjo 29 d.

Nr. FAE-9

Valstybės kontrolė – aukščiausiaji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Danguolė Krištopavičienė (departamento vadovė), Laura Grigonytė (grupės vadovė), Rūta Stasiūnaitė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai.

TURINYS

ĮŽANGA	4
AUDITO REZULTATAI	6
1. METINIŲ ATASKAITŲ RINKINYS VISAI REIŠKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS YRA TEISINGAS	6
2. 2022 METAIS FONDO AUGIMO TEMPAS – 70,00 MLN. EUR	6
PRIEDAS	8
Audito apimtis ir metodai	8

ĮŽANGA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Valstybės kontrolės¹ ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės² įstatymais, atlikome Rezervinio (stabilizavimo) fondo (toliau – fondas) 2022 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių auditą.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškiama audito išvadoje.

Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti ataskaitos priede „Audito apimtis ir metodai“ (8-9 psl.).

Rezervinio (stabilizavimo) fondo paskirtis

Rezervinis (stabilizavimo) fondas yra valstybės pinigų fondas, kurio tikslas³ – kaupti valstybės piniginius išteklius, reikalingus valstybės biudžeto išlaidoms finansuoti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka, nustačius išskirtines aplinkybes, radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti, radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti ir valstybės turtiniams įsipareigojimams, susijusiems su valstybės skola, Europos Sąjungos politikos įgyvendinimu ir (arba) su tuo susijusiomis sutartimis ar susitarimais, vykdyti (grąžintinai).

Remiantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁴, šis fondas yra viešojo sektoriaus subjektas, kurį valdo Finansų ministerija⁵. Fondo apskaitą ministerija tvarko atskirai nuo savo, kaip asignavimų valdytojos, apskaitos⁶. Fondo finansinės ataskaitos sudaromos

¹ Valstybės kontrolės įstatymas, 8 str. 2 d. 4 p. (redakcija, galiojusi iki 2022-12-31).

² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 2 d. 4 p. (2023 m. išteklių fondų ataskaitų rinkiniai rengiami pagal iki įstatymo Nr. XIII-3308 įsigaliojimo galiojusį Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą, o teikiami šio įstatymo (Nr. XIII-3308) 1 straipsnyje išdėstyto Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo priede nustatytais ataskaitų teikimo terminais. Kitos įstatymo Nr. XIII-3308 nuostatos taikomos 2024 m. ir vėlesnių ataskaitinių laikotarpių išteklių fondų ataskaitų rinkiniams).

³ Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 2 p. (rengiamiems ataskaitinių laikotarpių iki 2024 m. ataskaitų rinkiniams taikomos iki nutarimo Nr. XIII-3317 įsigaliojimo (2023-01-01) galiojusios Lietuvos Respublikos Seimo 2002-05-30 nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ nuostatos).

⁴ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2 str. 19 d. ir 22 d. 6 p. (2023 m. išteklių fondų ataskaitų rinkiniai rengiami pagal iki įstatymo Nr. XIII-3308 įsigaliojimo galiojusį Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą, o teikiami šio įstatymo (Nr. XIII-3308) 1 straipsnyje išdėstyto Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo priede nustatytais ataskaitų teikimo terminais. Kitos įstatymo Nr. XIII-3308 nuostatos taikomos 2024 m. ir vėlesnių ataskaitinių laikotarpių išteklių fondų ataskaitų rinkiniams).

⁵ Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 4 p. (rengiamiems ataskaitinių laikotarpių iki 2024 m. ataskaitų rinkiniams taikomos iki nutarimo Nr. XIII-3317 įsigaliojimo (2023-01-01) galiojusios Seimo 2002-05-30 nutarimo Nr. IX-912 nuostatos).

⁶ Ten pat, 19 p.

vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁷ ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais, o fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaita sudaroma pagal Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklės⁸. Finansų ministerija iki spalio 1 d. teikia ataskaitų rinkinį Vyriausybei, kuri, pritarusi rinkiniui, iki spalio 10 d. jį pateikia Seimui⁹. Valstybės kontrolė ne vėliau kaip iki spalio 1 d. Vyriausybei ir ne vėliau kaip iki spalio 10 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadą ir audito ataskaitą dėl audituotų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių¹⁰.

Fondo sudarymo šaltiniai¹¹ yra 50 proc. į valstybės biudžetą gautų:

- ✓ lėšų, įstatymų nustatyta tvarka privatizavus valstybei nuosavybės teise priklausančius akcijų paketus;
- ✓ dividendų;
- ✓ lėšų, viešo aukciono būdu įstatymų nustatyta tvarka pardavus valstybės nekilnojamąjį turtą ir kitus nekilnojamuosius daiktus;
- ✓ lėšų, pardavus valstybinės žemės sklypus.

Taip pat:

- ✓ atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme numatyti pervesti į fondą perteklinio valstybės biudžeto ir kiti asignavimai;
- ✓ lėšos, gautos už parduotą valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės turtą;
- ✓ pajamos, gautos investavus fondo lėšas, už fondo lėšų likutį banko sąskaitose, kitos teisėtai gautos lėšos.

⁷ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 19 str. 1 ir 2 d., 21 str. 1 d. (2023 m. išteklių fondų ataskaitų rinkiniai rengiami pagal iki įstatymo Nr. XIII-3308 įsigaliojimo galiojusį Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą, o teikiami šio įstatymo (Nr. XIII-3308) 1 straipsnyje išdėstyto Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo priede nustatytais ataskaitų teikimo terminais. Kitos įstatymo Nr. XIII-3308 nuostatos taikomos 2024 m. ir vėlesnių ataskaitinių laikotarpių išteklių fondų ataskaitų rinkiniams).

⁸ Finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461 „Dėl Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių patvirtinimo“.

⁹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 32 str. 6 d. 1 p. ir 7 d. (2023 m. išteklių fondų ataskaitų rinkiniai rengiami pagal iki įstatymo Nr. XIII-3308 įsigaliojimo galiojusį Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą, o teikiami šio įstatymo (Nr. XIII-3308) 1 straipsnyje išdėstyto Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo priede nustatytais ataskaitų teikimo terminais. Kitos įstatymo Nr. XIII-3308 nuostatos taikomos 2024 m. ir vėlesnių ataskaitinių laikotarpių išteklių fondų ataskaitų rinkiniams).

¹⁰ Ten pat, 30 str. 3 d.

¹¹ Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 5 p. (rengiamiems ataskaitinių laikotarpių iki 2024 m. ataskaitų rinkiniams taikomos iki nutarimo Nr. XIII-3317 įsigaliojimo (2023-01-01) galiojusios Seimo 2002-05-30 nutarimo Nr. IX-912 nuostatos).

AUDITO REZULTATAI

1. METINIŲ ATASKAITŲ RINKINYS VISAIS REIKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS YRA TEISINGAS

1. Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2022 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai visais reikšmingais atžvilgiais parengti ir pateikti pagal jiems keliamus reikalavimus ir parodo tikrą ir teisingą vaizdą.
2. Planuojama¹² 2024 m. ataskaitinio laikotarpio fondo ataskaitų duomenis konsoliduoti į valstybės metinių ataskaitų rinkinį ir atskiro fondo metinių ataskaitų rinkinio Vyriausybei ir Seimui nebeteikti¹³.

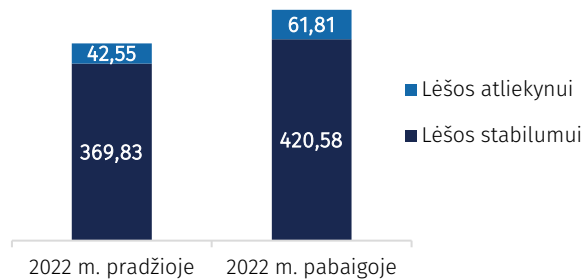
2. 2022 METAIS FONDO AUGIMO TEMPAS – 70,00 MLN. EUR

3. 70,00 mln. Eur – tiek 2022 metais papildytas vienas iš sukurtų rezervų, skirtas ir valstybės stabilumui užtikrinti, ir atliekynui įrengti. Kaip ir ankstesniais laikotarpiais, taip ir 2022 m., didžiausią fondo įplauką – 71,61 mln. Eur – dalį sudarė valstybės gaunami dividendai (43,11 mln. Eur; 60,19 proc.), įplaukos, gautos pardavus valstybinės žemės sklypus (20,62 mln. Eur; 28,80 proc.), pardavus nekilnojamąjį turtą (5,72 mln. Eur; 7,99 proc.), išlaidas – 1,61 mln. Eur – sudarė neigiamos palūkanos.
4. 2022 m. pradžioje sukaupta 412,38 mln. Eur, 2022 m. pabaigoje – 482,39 mln. Eur (9,66 mln. Eur daugiau nei planuota). Iš jų radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir tokioms atliekoms tvarkyti 2022 m. pradžioje sukaupta 42,55 mln. Eur, pabaigoje – 61,81 mln. Eur (1 pav.).

¹² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas (redakcija, galiojanti nuo 2023-01-01), 2 str. 18 d.; Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr. X-1212 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3308 1 ir 2 str. pakeitimo įstatymas, 8 str.

¹³ Atskiro 2023 m. ataskaitinio laikotarpio fondo ataskaitų rinkinio Vyriausybei ir Seimui teikti nenumatyta. 2023 m. išteklių fondų ataskaitų rinkiniai rengiami pagal iki įstatymo Nr. XIII-3308 įsigaliojimo galiojusį Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą, o teikiami šio įstatymo (Nr. XIII-3308) 1 straipsnyje išdėstyto Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo priede nustatytais terminais (jie dėl fondo rinkinio teikimo Seimui ir Vyriausybei nenurodyti).

1 pav. Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšos (pagal paskirtį) 2022 m. (mln. Eur)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal fondo 2022 m. lėšų sąmatos vykdymo ataskaitos duomenis

5. Finansų ministerija, atsižvelgdama į lėšų poreikį, kasmet fondo lėšų sąmatos projekte numato, kad ne mažiau kaip 3 mln. Eur kaupiama¹⁴ radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti. Jeigu einamaisiais metais fondo sąskaitoje pagal einamųjų metų gruodžio 20 d. duomenis atliekynui įrengti sukaupta lėšų mažiau, nei šiam tikslui patvirtinta tų metų sąmatoje, Valstybės išdo departamentas iki einamųjų metų pabaigos į fondo sąskaitą atliekynui įrengti perveda lėšų skirtumą¹⁵. Valstybės kontrolė, 2021 m. atlikusi Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo proceso auditą¹⁶, pabrėžė, jog lėšų poreikis giluminiam atliekynui įrengti sudaro vidutiniškai 42,7 mln. Eur kasmet. Per 2022 m. atliekynui finansuoti sukaupta 19,37 mln. Eur (0,13 mln. Eur daugiau nei planuota dėl paskutinėmis gruodžio dienomis gautų įplaukų už valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės parduotą turtą), per 2021 metus – 17,08 mln. Eur¹⁷.
6. Vyriausybės programoje numatyta¹⁸ parengti valdžios sektoriaus skolos valdymo strategiją, ilguoju laikotarpiu siekiant grįžti prie optimalaus skolos lygio. Manome, kad ją rengiant kompleksiskai turėtų būti persvarstyti ir valstybės lėšų rezervo klausimai – siektinas dydis, finansavimo šaltiniai ir kt. Finansų ministerija šią strategiją planavo parengti iki 2022 m. II ketvirčio¹⁹, tačiau tokios neparengė (plačiau žr. 2023-09-29 valstybinio audito ataskaitoje Nr. FAE-3 „2022 metų nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio ir valstybės skolos duomenų finansinio audito rezultatai“).

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas

¹⁴ Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 6 (1) p.

¹⁵ Finansų ministro 2003-11-13 įsakymu Nr. 1K-273 patvirtintas Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų valdymo tvarkos aprašas, 19 p.

¹⁶ 2021-06-16 valstybinio audito ataskaita Nr. VAE-4 „Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo procesas“.

¹⁷ Esant išskirtinėms aplinkybėms dėl į fondą pervestų 25 proc. į valstybės biudžetą gautų dividendų, Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 7 ir 7(1) p.

¹⁸ Seimo 2020-12-11 nutarimas Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 220.4 p.

¹⁹ Vyriausybės 2021-03-10 nutarimas Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, veiksmas Nr. 10.2.12 „Parengti ir kartu su Lietuvos stabilumo 2022 metų programa pateikti valdžios sektoriaus skolos valdymo strategiją“.

PRIEDAS

Valstybinio audito ataskaitos
„2022 metų Rezervinio (stabilizavimo)
fondo finansinių ir biudžeto vykdymo
ataskaitų rinkinių finansinio audito
rezultatai“
priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas:

- ✓ įvertinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2022 m. finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomą auditoriaus nuomonę.

Audituotos 2022 metų finansinės ataskaitos:

- ✓ finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų, grynojo turto pokyčių ataskaitos ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2022-12-31 duomenis.

Audituotos 2022 metų biudžeto vykdymo ataskaitos:

- ✓ lėšų sąmatos vykdymo 2022-12-31 ataskaita ir jos aiškinamasis raštas.

Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

- ✓ fondas neturi pavaldžių, kontroliuojamų ar konsoliduojamų įstaigų.

Auditui taikytas reikšmingumas:

- ✓ Kiekybinis reikšmingumas finansinių ataskaitų rinkinyje – 4,86 mln. Eur, biudžeto vykdymo rinkinyje – 0,72 mln. Eur.

Reikšmingu dalyku fondo finansinių ataskaitų rinkinyje yra laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 1 proc. turto (tai sudarė 4,86 mln. Eur), biudžeto vykdymo rinkinyje – viršijanti 1 proc. įplaukų (tai sudarė 0,72 mln. Eur). Kokybiškai reikšmingais laikomi ir mažesni iškraipymai, kurie yra svarbūs informacijos vartotojui dėl jų pobūdžio, aplinkybių ar konteksto, kuriems esant jie atsirado. Kokybiškai reikšmingu dalyku yra laikomas ir svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas.

Audito apimties apribojimai:

- ✓ nėra.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus²⁰, kurie apima tarptautinius audito standartus (TAS)²¹;

²⁰ 2000–2899-ieji TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2023-06-28).

²¹ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas> (žiūrėta 2023-06-28).

- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad (konsoliduotosiose) finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškreipimų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito apimtis ir metodai

2022 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

2022 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 412,38 mln. Eur, pabaigoje – 486,40 mln. Eur.

2022 m. gautos pajamos ir patirtos sąnaudos:

Gautos pajamos – 2,79 mln. Eur, patirtos sąnaudos – 1,43 mln. Eur.

2022 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:

Fondas gavo 71,61 mln. Eur įplaukų:

- ✓ 43,11 mln. Eur – 50 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už dividendus;
- ✓ 20,62 mln. Eur – 50 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už valstybinės žemės sklypus;
- ✓ 5,72 mln. Eur – 50 proc. įplaukų, gautų į valstybės biudžetą už nekilnojamąjį turtą ir kitus nekilnojamuosius daiktus;
- ✓ 1,60 mln. Eur – lėšos už parduotą valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės turtą;
- ✓ 0,57 mln. Eur – kitos.

Fondas patyrė 1,61 mln. Eur išlaidų, kurias sudarė neigiamos palūkanos už fondo banko sąskaitoje esantį lėšų likutį.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2022 metų metinių ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškreipimo rizika:

- apsispręsta įvertinti, ar visos gautos pajamos ir su jomis susijusios ūkinės operacijos, turtas, finansavimo sumos, įsipareigojimai apskaitoje užregistruoti laiku, teisingos vertės, esant tinkamiems pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis, ar duomenys teisingai atskleisti finansinėse ir kitose ataskaitose.

Sritys, kuriose vertintas vidaus kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

- vidaus kontrolė nebuvo testuojama.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros):

- pagrindinės veiklos pajamos, sąnaudos – atlikti 100 proc. apimties detalieji testai, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus;
- metinių ataskaitų sudarymas – atliktas 100 proc. vertinimas, siekiant gauti atskleidimo tvirtinimą.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
- bendras finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
- bendras biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.

